

ฉบับที่ 132/2561

วันที่ 6 กันยายน 2561

รายงานหนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561

สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 คิดเป็นร้อยละ 40.88 ของ GDP โดยรัฐบาลได้กู้เงินเพื่อเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องและวางรากฐานเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งรวมถึงโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็มีการชำระคืนหนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาวินัยทางการเงินการคลัง โดยรายการชำระหนี้ที่สำคัญคือการชำระคืนหนี้ในประเทศของรัฐบาล ก่อนครบกำหนด วงเงิน 10,383 ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้ยอดหนี้คงค้างลดลง และเป็นการลดภาระดอกเบี้ยในอนาคต ที่ต้องจ่ายจากเงินงบประมาณของประเทศได้ประมาณ 260 ล้านบาท

นายภูมิศักดิ์ อรัญญาเกษมสุข ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ได้รายงานหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561 มีจำนวน 6,557,290.60 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 40.88 ของ GDP โดยแบ่งเป็นหนี้รัฐบาล 5,251,290.17 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจ 922,047.84 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน* (รัฐบาลค้ำประกัน) 375,133.92 ล้านบาท และหนี้หน่วยงานของรัฐ 8,818.67 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

❖ **หนี้รัฐบาล** จำนวน 5,251,290.17 ล้านบาท มีรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของหนี้รัฐบาล ดังนี้

- การกู้เงินภายใต้แผนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2561 เพิ่มขึ้น 23,200 ล้านบาท เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ โดยนำไปลงทุนในการพัฒนาประเทศสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

- การชำระคืนหนี้เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณและการบริหารหนี้ จำนวน 10,383 ล้านบาท
- การชำระคืนหนี้เงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จำนวน 1,381 ล้านบาท
- การกู้เพื่อการลงทุนจากแหล่งเงินกู้ในประเทศเพิ่มขึ้น 2,205.79 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นการกู้ให้กู้ต่อแก่ (1) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 1,205.10 ล้านบาท เพื่อจัดทำโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม สายสีเขียว และสายสีน้ำเงิน (2) การรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทยเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 945.12 ล้านบาท เพื่อจัดทำ โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงชุมทางถนนจิระ – ขอนแก่น

* หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน หมายถึง หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันสินเชื่อ

โครงการก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟสายชายฝั่งทะเลตะวันออก ช่วงฉะเชิงเทรา – คลองสิบเก้า – แก่งคอย
โครงการรถไฟชานเมืองสายสีแดง ช่วงบางซื่อ – รังสิต โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ
โครงการก่อสร้างทางคู่ ช่วงนครปฐม – ชุมพร และโครงการก่อสร้างทางคู่ ช่วงมาบกะเบา – ชุมทางถนนจิระ
และ (3) การเคหะแห่งชาติเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 55.57 ล้านบาท เพื่อจัดทำโครงการอาคารพักอาศัยแปลง G
ตามแผนแม่บทโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง ทั้งนี้ เมื่อโครงการต่างๆ แล้วเสร็จคาดว่าจะสร้าง
ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ

โครงการลงทุนของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่อยู่ระหว่างการเบิกจ่าย เมื่อแล้วเสร็จจะมี
ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจประมาณ 15.72 % ของมูลค่าการลงทุนของโครงการ จากการเพิ่มประสิทธิภาพ
ของการขนส่งทางรถไฟ ลดระยะเวลาการเดินทาง กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดอุบัติเหตุบนท้องถนน
และเป็นทางเลือกใหม่ในการเดินทางของประชาชน

โครงการลงทุนของการรถไฟฟ้าชานส่งมวลชนแห่งประเทศไทย เมื่อแล้วเสร็จจะมี
ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจประมาณ 15.13 % ของมูลค่าการลงทุนของโครงการ และประโยชน์ที่สังคมได้รับ
ได้แก่ การประหยัดค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ประหยัดเวลาของผู้ใช้ยานพาหนะ ลดความเสียหายจาก
อุบัติเหตุบนท้องถนน และลดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

● หนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้นสุทธิ 1,233.83 ล้านบาท จากการเบิกจ่ายและชำระคืนเงินกู้สกุลต่างๆ
การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน

❖ **หนี้รัฐวิสาหกิจ** จำนวน 922,047.84 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจาก

● หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน ลดลงสุทธิ 28.15 ล้านบาท โดยรายการที่สำคัญเกิดจาก
หนี้ที่ลดลงของ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

● หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน เพิ่มขึ้นสุทธิ 3,131.22 ล้านบาท โดยรายการที่สำคัญเกิดจาก
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

❖ **หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)** จำนวน 375,133.92 ล้านบาท ลดลง
สุทธิ 1,272.85 ล้านบาท โดยรายการที่สำคัญเกิดจากหนี้ที่ลดลงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

❖ **หนี้หน่วยงานของรัฐ** จำนวน 8,818.67 ล้านบาท ลดลงสุทธิ 19.34 ล้านบาท เนื่องจากหนี้ที่ลดลง
ของสำนักงานธรรมาภิบาล

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 จำนวน 6,557,290.60 ล้านบาท แบ่งออกเป็น
หนี้ในประเทศ 6,300,573.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.09 และหนี้ต่างประเทศ 256,717.56 ล้านบาท
(ประมาณ 7,719.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) หรือร้อยละ 3.91 ของหนี้สาธารณะคงค้างทั้งหมด และหนี้สาธารณะ
คงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือ สามารถแบ่งออกเป็นหนี้ระยะยาว 5,672,526.27 ล้านบาท หรือร้อยละ 86.51
และหนี้ระยะสั้น 884,764.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.49 ของหนี้สาธารณะคงค้างทั้งหมด

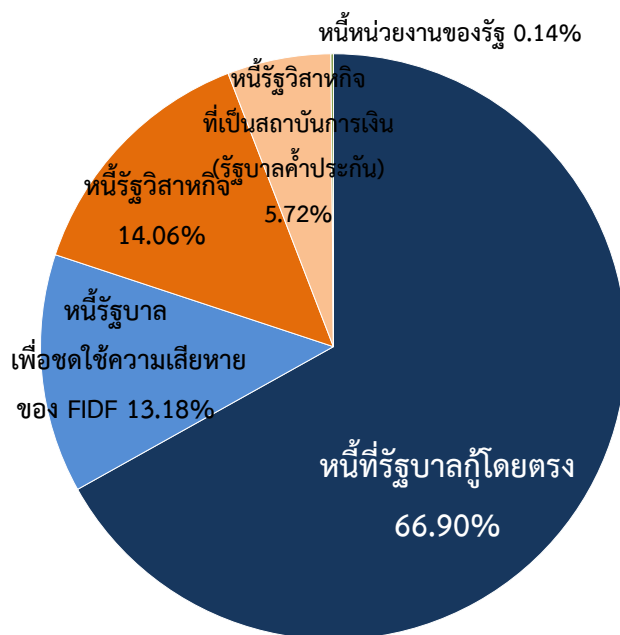
สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ขอรายงานสถานะหนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 ดังนี้

ยอดหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561 มีจำนวน 6,557,290.60 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 40.88 ของ GDP เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะคงค้างเพิ่มขึ้นสุทธิ 25,780.97 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หนี้รัฐบาล 5,251,290.17 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 23,968.09 ล้านบาท
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ 922,047.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 3,103.07 ล้านบาท
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน* (รัฐบาลค้ำประกัน) 375,133.92 ล้านบาท ลดลงสุทธิ 1,270.85 ล้านบาท
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ 8,818.67 ล้านบาท ลดลงสุทธิ 19.34 ล้านบาท

ทั้งนี้ สัดส่วนและรายละเอียดของหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 ปรากฏตามแผนภาพที่ 1 และตารางที่ 1 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนหนี้สาธารณะจำแนกตามประเภท

*หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน หมายถึง หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันสินเชื่อ

ตารางที่ 1 รายงานหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561¹

	ณ 30 มิ.ย. 61		ณ 31 ก.ค. 61		หน่วย: ล้านบาท เพิ่ม/(ลด)
	(1)	% GDP ^{2,3}	(3)	% GDP ^{2,3}	
1. หนี้รัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	5,227,322.08	32.82	5,251,290.17	32.74	23,968.09
1.1 หนี้รัฐบาลกู้โดยตรง	4,362,884.87	27.39	4,386,852.96	27.35	23,968.09
- หนี้ต่างประเทศ	78,808.46		80,042.29		1,233.83
- เงินกู้เพื่อใช้ในแผนงาน/โครงการของรัฐบาล	34,416.99		34,323.51		(93.48)
- เงินกู้ให้กู้ต่อ ⁴	44,391.47		45,718.78		1,327.31
- หนี้ในประเทศ	4,284,076.41		4,306,810.67		22,734.26
- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลเงินงบประมาณและการบริหารหนี้ ⁵	3,739,083.98		3,760,993.45		21,909.47
- ระยะสั้น (ตัวเงินคลังและเงินกู้อื่น)	53,289.00		62,381.00		9,092.00
- ระยะยาว (พันธบัตรและเงินกู้อื่น)	3,685,794.98		3,698,612.45		12,817.47
- เงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	356,853.00		355,472.00		(1,381.00)
- เงินกู้ให้กู้ต่อ ⁴	129,183.11		131,388.90		2,205.79
- เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ต่างประเทศที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ⁶	4,133.32		4,133.32		-
- เงินกู้บาททดแทนการกู้เงินตราต่างประเทศ	54,823.00		54,823.00		-
- เพื่อใช้ในโครงการ DPL	33.00		33.00		-
- เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	54,790.00		54,790.00		-
1.2 หนี้รัฐบาลกู้เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ⁷	864,437.21	5.43	864,437.21	5.39	-
- FIDF 1	335,632.00		335,632.00		-
- FIDF 3	528,805.21		528,805.21		-
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ (2.1 + 2.2)	918,944.77	5.77	922,047.84	5.75	3,103.07
2.1 หนี้รัฐบาลค้ำประกัน	413,323.29	2.60	413,295.14	2.58	(28.15)
- หนี้ต่างประเทศ	75,471.22		74,584.48		(886.74)
- หนี้ในประเทศ	337,852.07		338,710.66		858.59
2.2 หนี้รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	505,621.48	3.17	508,752.70	3.17	3,131.22
- หนี้ต่างประเทศ	101,844.41		101,822.65		(21.76)
- หนี้ในประเทศ	403,777.07		406,930.05		3,152.98
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	376,404.77	2.36	375,133.92	2.34	(1,270.85)
- หนี้ต่างประเทศ	266.99		268.14		1.15
- หนี้ในประเทศ	376,137.78		374,865.78		(1,272.00)
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ (4.1+4.2)	8,838.01	0.06	8,818.67	0.05	(19.34)
4.1 หนี้รัฐบาลค้ำประกัน	-		-		-
4.2 หนี้รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	8,838.01		8,818.67		(19.34)
รวม (1+2+3+4)	6,531,509.63	41.01	6,557,290.60	40.88	25,780.97

หมายเหตุ:

- ตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary) และไม่รวมหนี้ของนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle : SPV) ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 จำนวน 20,499.90 ล้านบาท ที่รัฐบาลมีภาระผูกพันต้องจ่ายภายใต้สัญญาเช่าพื้นที่อาคาร สัญญาบริการจัดหาเทอร์มินัลเจอร์ และสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องโครงการศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร ณ. แจ้งวัฒนะ
- GDP ปี 2560 เท่ากับ 15,452.90 พันล้านบาท และประมาณการ GDP ปี 2561 เท่ากับ 16,426.40 พันล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ 20 สิงหาคม 2561)
- สบน. ได้ปรับวิธีการคำนวณ GDP ในแต่ละเดือน เพื่อให้สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP สะท้อนค่าที่ใกล้เคียงความเป็นจริง โดย GDP ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาสิ้นสุด ณ เดือนมิถุนายน 2561 ดังนี้ GDP ไตรมาส 3 - 4 ปี 60 + GDP ไตรมาส 1 - 2 ปี 61 เท่ากับ 15,926.35 พันล้านบาท และในรอบ 12 เดือน ที่ผ่านมาสิ้นสุด ณ เดือนกรกฎาคม 2561 ดังนี้ (GDP ไตรมาส 3 ปี 60/3)*2 + GDP ไตรมาส 4 ปี 60 + GDP ไตรมาส 1 - 2 ปี 61 + (ประมาณการ GDP ปี 61) - (GDP ไตรมาส 1 - 2 ปี 61)/6 เท่ากับ 16,038.44 พันล้านบาท
- เงินกู้ให้กู้ต่อเป็นหนี้ที่กระทรวงการคลังกู้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามมติของคณะรัฐมนตรี ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 หนี้เงินกู้ให้กู้ต่อมีจำนวนทั้งสิ้น 177,107.68 ล้านบาท เป็นการให้กู้ต่อแก่การรถไฟแห่งประเทศไทย 84,579.13 ล้านบาท การรถไฟแห่งประเทศไทย 76,348.59 ล้านบาท บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) 15,677.65 ล้านบาท การเคหะแห่งชาติ 303.85 ล้านบาท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 198.46 ล้านบาท ซึ่งหนี้ดังกล่าวไม่ปรากฏรายการในตารางส่วนของรัฐวิสาหกิจ เพื่อป้องกันการรายงานข้อมูลหนี้คงค้างที่ซ้ำซ้อน
- รัฐบาลมีหนี้อัตราดอกเบี้ยแปรผันตามเงินเฟ้อ จำนวน 207,940 ล้านบาท ประกอบด้วย พันธบัตรลดหย่อนเงินเฟ้อ (Inflation-Linked Bond) รุ่น LB217A จำนวน 100,872 ล้านบาท และ รุ่น LB283A จำนวน 107,068 ล้านบาท โดยตามประมาณการหนี้ที่จะครบกำหนดชำระในอนาคต รัฐบาลจะมีภาระหนี้ส่วนลดหย่อนเงินเฟ้อเพิ่มเติมจากเงินต้นที่จะครบกำหนดในปี 2564 จำนวน 18,850 ล้านบาท และในปี 2571 จำนวน 32,970 ล้านบาท ภายใต้ข้อสมมติว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไป (Headline Inflation) เท่ากับ 2.0%
- มาตรา 24 (2) ตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ เพื่อเป็นการประหยัด ลดความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน หรือกระจายภาระการชำระหนี้ โดยที่ผ่านมาระทรวงการคลังได้มีการกู้เงินในประเทศเพื่อชำระหนี้ต่างประเทศซึ่งหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกันไม่เกินจำนวนเงินที่ยังมีภาระค้ำประกันอยู่ ทำให้หนี้ต่างประเทศ ของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกันลดลงและหนี้ในประเทศของรัฐบาลเพิ่มขึ้น
- เงินกู้ที่ออกภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 (FIDF1) และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 (FIDF2) นั้น ต่อมาได้มีการตราพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (กองทุนฯ) พ.ศ. 2555 มาตรา 4 ให้กองทุนฯ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้และการชำระดอกเบี้ยเงินกู้
- สบน. ได้มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP เดือนมิถุนายน 2561 เนื่องจากมีการปรับประมาณการ GDP (ณ ราคาประจำปี) ในปี 2561 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ 20 สิงหาคม 2561

1. หนี้รัฐบาล

1.1 หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าเพิ่มขึ้นสุทธิ 23,968.09 ล้านบาท เนื่องจาก

1.1.1 หนี้ต่างประเทศ เพิ่มขึ้นสุทธิ 1,233.83 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นผลจากการเบิกจ่าย และชำระคืนหนี้เงินกู้สกุลเงินเยน และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โครงการรถไฟชานเมืองสายสีแดง ช่วงบางซื่อ – รังสิต วงเงิน 2,669 ล้านบาท โดยวิธี Cross Currency Swap ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศที่รัฐบาลกู้โดยตรง

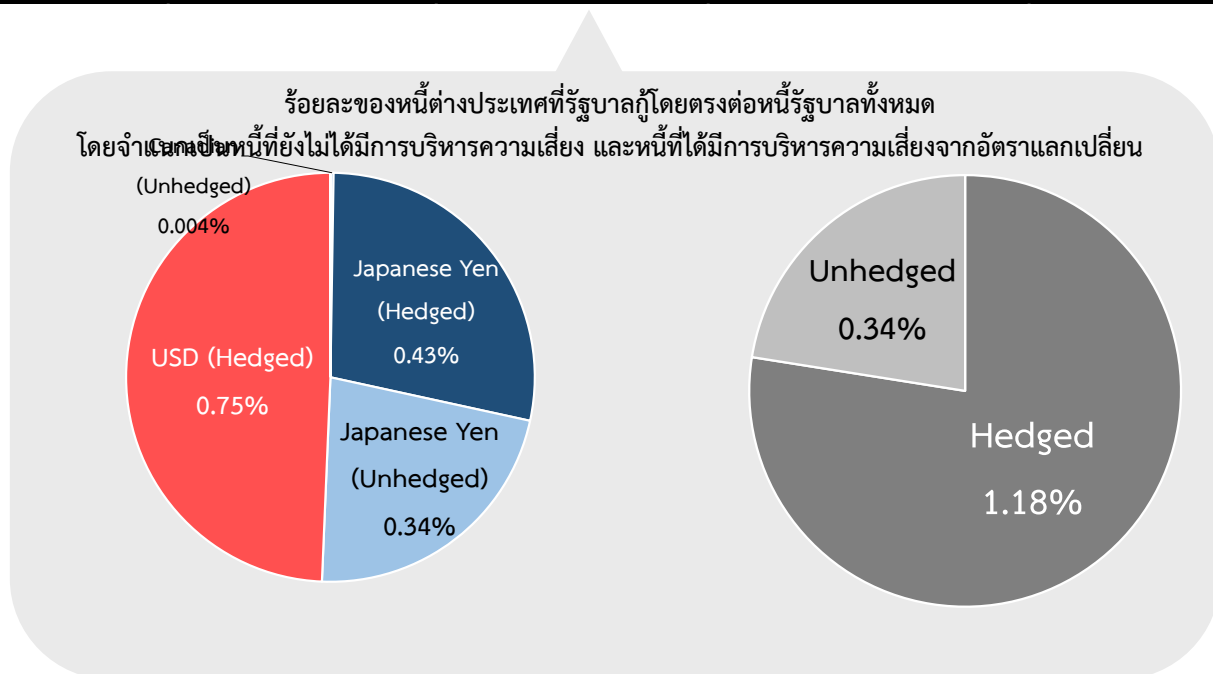
สกุลเงิน ¹	หนี้คงค้าง ณ มี.ย. 61 (1)	หนี้คงค้าง ณ ก.ค. 61 (2)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน) ณ ก.ค. 61		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลงของหนี้สาธารณะ		อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ล้านบาท CAD/EUR/JPY/USD (3)	ล้านบาท (4) = (3)×(ข)	ณ สิ้นเดือน มี.ย. 61 (ล้านบาท) (5) = (1)×(ก)	ณ สิ้นเดือน ก.ค. 61 (ล้านบาท) (6) = (1)×(ข)	เพิ่ม/ลด (7) = (6) - (5)	ณ ก.ค. 61 (7) + (4)	สกุลเงิน	มี.ย. 61 (ก)	ก.ค. 61 (ข)		
เงินกู้เพื่อใช้ในแผนงาน/โครงการของรัฐบาล													
หนี้ที่ยังไม่ได้มีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน	CAD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	CAD	25.26	25.79
	EUR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EUR	38.85	39.35
	JPY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	JPY	0.30	0.30
	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	USD	33.33	33.49
หนี้ที่ได้มีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ³	JPY	33,095.58	32,814.88	(280.70)	(93.47)	-	-	-	-	(93.47)			
	USD	741.91	741.91	-	-	-	-	-	-	-			
เงินกู้ให้กู้													
หนี้ที่ยังไม่ได้มีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน	CAD	7.69	7.69	-	-	194.35	198.46	4.11	4.11				
	EUR	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
	JPY	56,888.40	58,609.58	1,721.19	523.02	17,274.62	17,286.79	12.17	535.19				
	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
หนี้ที่ได้มีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ³	JPY	38,164.80	40,834.18	2,669.38	788.00	-	-	-	-	788.00			
	USD	500.00	500.00	-	-	-	-	-	-	-			
รวม					1,217.55			16.28	1,233.83				

1. CAD=สกุลเงินเหรียญแคนาดา EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราตัวเฉลี่ยขาย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน
3. หนี้ต่างประเทศที่มีการบริหารความเสี่ยงแล้ว ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ทำการบริหารความเสี่ยง

หากพิจารณาในรูปเงินบาท หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงจำแนกเป็นสกุลเงินต่างๆ หลังจากที่ได้บริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนแล้วมีรายละเอียดปรากฏตามแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 หนี้ต่างประเทศที่รัฐบาลกู้โดยตรงที่บริหารความเสี่ยงและจำแนกเป็นสกุลเงินต่างๆ

สกุลเงิน	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)		
		รวม	Hedged	Unhedged
เยน	91,424.46	40,354.88	22,545.07	17,809.81
เหรียญสหรัฐ	1,241.91	39,488.95	39,488.95	-
เหรียญแคนาดา	7.69	198.46	-	198.46
ยูโร	-	-	-	-
รวมหนี้ต่างประเทศของรัฐบาล (1)		80,042.29	62,034.02	18,008.27
หนี้ของรัฐบาลทั้งหมด (2)		5,251,290.17		
ร้อยละของหนี้ต่างประเทศต่อหนี้ทั้งหมดของรัฐบาล (%) = (1)/(2)		1.52	1.18	0.34

1.1.2 หนี้ในประเทศ เพิ่มขึ้นสุทธิ 22,734.26 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า เนื่องจาก

- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณและการบริหารหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 21,909.47 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - เงินกู้ระยะสั้น เพิ่มขึ้นสุทธิ 9,092 ล้านบาท เนื่องจากการแปลงตั๋วเงินคลังเป็นตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการบริหารหนี้ และการลดลงของตั๋วเงินคลัง
 - เงินกู้ระยะยาว เพิ่มขึ้นสุทธิ 12,817.47 ล้านบาท เนื่องจากการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ 23,200 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นการออกพันธบัตรรัฐบาล 18,200 ล้านบาท และพันธบัตรออมทรัพย์ 5,000 ล้านบาท รวมถึงการไถ่ถอนตั๋วสัญญาใช้เงิน 10,382.53 ล้านบาท
- การชำระเงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จำนวน 1,381 ล้านบาท

- เงินกู้ให้กู้ต่อเพิ่มขึ้น 2,205.79 ล้านบาท เนื่องจาก
- การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 1,205.10 ล้านบาท เพื่อจัดทำโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มจำนวน 569.54 ล้านบาท สายสีเขียวจำนวน 355.91 ล้านบาท สายสีน้ำเงินจำนวน 279.65 ล้านบาท
- การรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทยเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 945.12 ล้านบาท เพื่อจัดทำ โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงชุมทางถนนจิระ – ขอนแก่น จำนวน 672.38 ล้านบาท โครงการก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟฟ้าสายชายฝั่งทะเลตะวันออก ช่วงฉะเชิงเทรา – คลองสิบเก้า - แก่งคอย จำนวน 149.97 ล้านบาท โครงการรถไฟฟ้าขานเมืองสายสีแดง ช่วงบางซื่อ - รังสิต จำนวน 98.12 ล้านบาท โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ จำนวน 10.81 ล้านบาท โครงการก่อสร้างทางคู่ ช่วงนครปฐม – ชุมพร จำนวน 8.86 ล้านบาท และโครงการก่อสร้างทางคู่ ช่วงมาบกะเบา – ชุมทางถนนจิระ จำนวน 4.98 ล้านบาท
- การเคหะแห่งชาติเบิกจ่ายเงินกู้จำนวน 55.57 ล้านบาท เพื่อจัดทำโครงการอาคารพักอาศัย แปลง G ตามแผนแม่บทโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง

1.2 หนี้ที่รัฐบาลกู้เพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดือนก่อนหน้า

2. หนี้รัฐวิสาหกิจ

2.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน

2.1.1 หนี้ต่างประเทศ ลดลงสุทธิ 886.74 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นผลจากการชำระคืนหนี้สกุลเงินต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ (รัฐบาลค้ำประกัน)

สกุลเงิน ¹	หนี้คงค้าง ณ มิ.ย. 61	หนี้คงค้าง ณ ก.ค. 61	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน) ณ ก.ค. 61		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลงของหนี้สาธารณะ ณ ก.ค. 61	อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ล้าน CAD/EUR/JPY/USD	ล้านบาท	ณ สิ้นเดือน มิ.ย. 61 (ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน ก.ค. 61 (ล้านบาท)	เพิ่ม/(ลด)		สกุลเงิน	มิ.ย. 61 (ก)	ก.ค. 61 (ข)	
	(1)	(2)	(3)	(4) = (3)x(ข)	(5) = (1)x(ก)	(6) = (1)x(ข)	(7) = (6) - (5)	(7) + (4)				
หนี้ที่ยังไม่ได้มีการบริหาร	EUR	18.04		(1.94)	700.63	709.73	9.10	7.16	EUR	38.85	39.35	
ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน	JPY	67,493.74	67,428.04	(65.70)	(19.97)	20,495.01	20,509.45	14.44	(5.53)	JPY	0.30	0.30
	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	USD	33.33	33.49
หนี้ที่ได้มีการบริหารความเสี่ยง	JPY	174,598.88	171,709.69	(2,889.19)	(890.68)	5,433.63	5,435.94	2.31	(888.37)			
จากอัตราแลกเปลี่ยน ³	USD	-	-	-	-	-	-	-	-			
	รวม				(912.59)			25.85	(886.74)			

1. EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราถัวเฉลี่ยรายวัน วันทำการสุดท้ายของเดือน
3. หนี้คงค้างต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจบางส่วนได้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงแล้ว (Partial Hedge)

2.1.2 หนี้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าเพิ่มขึ้นสุทธิ 858.59 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เกิดจากหนี้ที่เพิ่มขึ้นสุทธิของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย 1,100 ล้านบาท และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ 630 ล้านบาท และ หนี้ที่ลดลงสุทธิของการเคหะแห่งชาติ 800 ล้านบาท

2.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน

2.2.1 หนี้ต่างประเทศ ลดลงสุทธิ 21.76 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นผลจากการชำระคืนหนี้สกุลเงินต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลกิจ (รัฐบาลไม่ค้ำประกัน)

สกุลเงิน ¹	หนี้คงค้าง ณ ม.ย. 61 (1)	หนี้คงค้าง ณ ก.ค. 61 (2)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/การ บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน) ณ ก.ค. 61		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลง ของหนี้สาธารณะ ณ ก.ค. 61 (7) + (4)	อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ล้าน CAD/EUR/JPY/USD (3)	ล้านบาท (4) = (3)×(ข)	ณ สิ้นเดือน ม.ย. 61 (ล้านบาท) (5) = (1)×(ก)	ณ สิ้นเดือน ก.ค. 61 (ล้านบาท) (6) = (1)×(ข)	เพิ่ม/(ลด) (7) = (6) - (5)		สกุลเงิน	ม.ย. 61 (ก)	ก.ค. 61 (ข)	
หนี้ที่ยังไม่ได้รับการบริหาร	EUR	859.92	846.76	(13.16)	(518.0400)	33,406.44	33,840.45	434.01	(84.03)	EUR	38.85	39.35
ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ³	JPY	51,678.64	51,308.80	(369.84)	(112.3800)	15,692.63	15,703.69	11.06	(101.32)	JPY	0.30	0.30
	USD	1,385.68	1,383.12	(2.56)	(85.6700)	46,181.66	46,399.90	218.24	192.57	USD	33.33	33.49
หนี้ที่ได้รับการบริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยน	JPY	23,000.00	23,000.00	-	-	6,563.68	6,594.70	31.02	31.02			
รวม					(716.09)			694.33	(21.76)			

1. EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราถัวเฉลี่ยขาย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

2.2.2 หนี้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าเพิ่มขึ้นสุทธิ 3,152.98 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เกิดจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคออกพันธบัตร 3,000 ล้านบาท

3. หนี้รัฐบาลกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)

3.1 หนี้ต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 1.15 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)

สกุลเงิน ¹	หนี้คงค้าง ณ ม.ย. 61 (1)	หนี้คงค้าง ณ ก.ค. 61 (2)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/การ บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน) ณ ก.ค. 61		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลง ของหนี้สาธารณะ ณ ก.ค. 61 (7) + (4)	อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ล้าน CAD/EUR/JPY/USD (3)	ล้านบาท (4) = (3)×(ข)	ณ สิ้นเดือน ม.ย. 61 (ล้านบาท) (5) = (1)×(ก)	ณ สิ้นเดือน ก.ค. 61 (ล้านบาท) (6) = (1)×(ข)	เพิ่ม/(ลด) (7) = (6) - (5)		สกุลเงิน	ม.ย. 61 (ก)	ก.ค. 61 (ข)	
หนี้ที่ยังไม่ได้รับการบริหาร	EUR	2.26	2.26	-	-	87.95	89.10	1.15	1.15	EUR	38.85	39.35
ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	USD	33.33	33.49
หนี้ที่ได้รับการบริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยน	JPY	702.17	702.17	-	-	-	-	-	-			
รวม								1.15	1.15			

1. EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราถัวเฉลี่ยขาย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

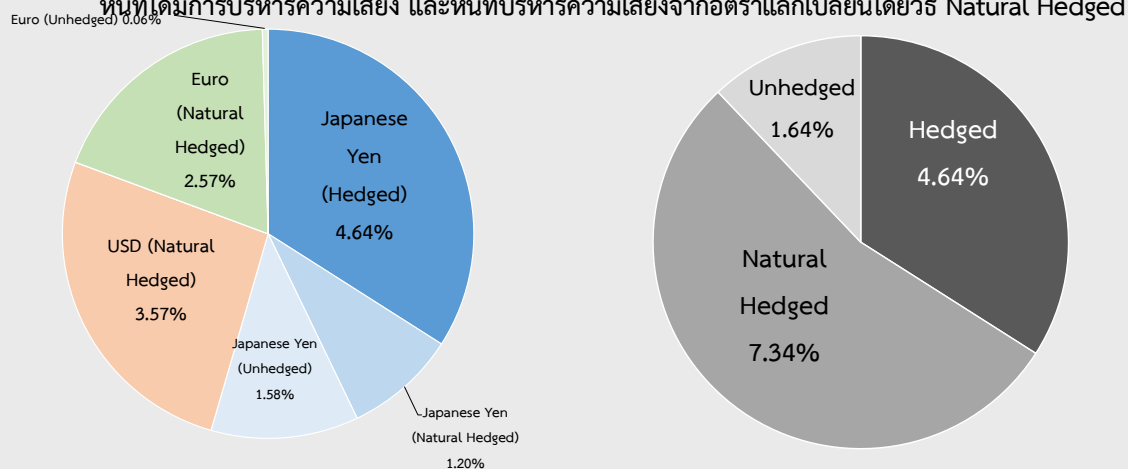
3.2 หนี้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าลดลง 1,272 ล้านบาท เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรชำระคืนต้นเงินกู้ทั้งจำนวน

หากพิจารณาในรูปเงินบาท หนี้ต่างประเทศของรัฐบาลกิจ และรัฐบาลกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) หลังจากได้บริหารความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนแล้ว มีรายละเอียดปรากฏตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 หนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้า
 ประกัน) ที่บริหารความเสี่ยงและจำแนกเป็นสกุลเงินต่างๆ

สกุลเงิน	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)			
		รวม	Hedged	Natural Hedged	Unhedged
เยน	314,148.70	96,241.74	60,160.94	15,591.31	20,489.49
เหรียญสหรัฐ	1,383.12	46,314.23	-	46,314.23	-
ยูโร	867.01	34,119.30	-	33,322.41	796.89
รวมหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ (1)		176,675.27	60,160.94	95,227.95	21,286.38
หนี้รัฐวิสาหกิจทั้งหมด (2)		1,297,181.76			
ร้อยละของหนี้ต่างประเทศต่อหนี้ทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ (%) = (1)/(2)		13.62	4.64	7.34	1.64

ร้อยละของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจต่อหนี้ทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ โดยจำแนกเป็นหนี้ที่ยังไม่ได้มีการบริหารความเสี่ยง
 หนี้ที่ได้มีการบริหารความเสี่ยง และหนี้ที่บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยวิธี Natural Hedged

4. หนี้หน่วยงานของรัฐ ลดลงสุทธิ 19.34 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจาก
 สำนักงานธนาคาระห์เบิกจ่ายเงินกู้ 0.66 ล้านบาท และ ชำระคืนต้นเงินกู้ 20 ล้านบาท

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561 จำนวน 6,557,290.60 ล้านบาท สามารถแบ่งประเภทเป็นหนี้ต่างประเทศ-หนี้ในประเทศ และหนี้ระยะยาว-หนี้ระยะสั้นได้ ดังนี้

หนี้ต่างประเทศและหนี้ในประเทศ แบ่งออกเป็น หนี้ต่างประเทศ 256,717.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.91 และหนี้ในประเทศ 6,300,573.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.09 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สัดส่วนหนี้ต่างประเทศและหนี้ในประเทศ

	หนี้สาธารณะ	หนี้ต่างประเทศ		หนี้ในประเทศ	
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้รัฐบาล	5,251,290.17	80,042.29	1.52	5,171,247.88	98.48
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	922,047.84	176,407.13	19.13	745,640.71	80.87
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	375,133.92	268.14	0.07	374,865.78	99.93
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	8,818.67	-	-	8,818.67	100.00
รวม	6,557,290.60	256,717.56	3.91	6,300,573.04	96.09

หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุของเครื่องมือการกู้เงิน) แบ่งออกเป็น หนี้ระยะยาว 6,394,333.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 97.51 และหนี้ระยะสั้น 162,956.93 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.49 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สัดส่วนหนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุของเครื่องมือการกู้เงิน)

	หนี้สาธารณะ	หนี้ระยะยาว		หนี้ระยะสั้น	
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้รัฐบาล	5,251,290.17	5,093,114.45	96.99	158,175.72	3.01
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	922,047.84	917,266.63	99.48	4,781.21	0.52
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	375,133.92	375,133.92	100.00	-	-
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	8,818.67	8,818.67	100.00	-	-
รวม	6,557,290.60	6,394,333.67	97.51	162,956.93	2.49

- หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุคงเหลือ) แบ่งออกเป็น หนี้ระยะยาว 5,672,526.27 ล้านบาท หรือร้อยละ 86.51 และหนี้ระยะสั้น 884,764.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.49 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สัดส่วนหนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุคงเหลือ)

	หนี้สาธารณะ		หนี้ระยะยาว		หนี้ระยะสั้น	
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%	
1. หนี้รัฐบาล	5,251,290.17	4,661,166.70	88.76	590,123.47	11.24	
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	922,047.84	760,085.92	82.43	161,961.92	17.57	
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	375,133.92	246,350.80	65.67	128,783.12	34.33	
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	8,818.67	4,922.85	55.82	3,895.82	44.18	
รวม	6,557,290.60	5,672,526.27	86.51	884,764.33	13.49	

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดสัดส่วนเพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะไว้ โดยผลจากการบริหารหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2561 สัดส่วนต่างๆ อยู่ภายใต้กรอบวินัยในการบริหารหนี้สาธารณะดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 กรอบการบริหารหนี้สาธารณะภายใต้ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

กรอบการบริหารหนี้สาธารณะ ¹	สถานะ ณ สิ้นเดือน กรกฎาคม 2561
1. สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP	ไม่เกินร้อยละ 60 ร้อยละ 40.88
2. สัดส่วนภาระหนี้รัฐบาลต่อประมาณการรายได้ประจำปี	ไม่เกินร้อยละ 35 ร้อยละ 19.6 ²
3. สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อหนี้สาธารณะทั้งหมด	ไม่เกินร้อยละ 10 ร้อยละ 3.91
4. สัดส่วนภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ	ไม่เกินร้อยละ 5 ร้อยละ 0.42 ²

1. สัดส่วนตามประกาศ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดกรอบในการบริหารกรอบการบริหารหนี้สาธารณะพ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561
2. กรอบการบริหารหนี้สาธารณะตัวที่ 2 และ 4 เป็นประมาณการรายปีของปีงบประมาณ 2561